

HE 2/2010 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työaikalain 37 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työaikalain säännöstä moottoriajoneuvon kuljettajan henkilökohtaisen ajopäiväkirjan säilyttämisvelvollisuudesta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös työnantajan velvollisuudesta säilyttää ajopäiväkirjoja yhden vuoden ajan.

Esityksen taustalla olevassa Euroopan Unionin asetusmuutoksessa säädetään ajo-

piirturilevyjen ja ajoaikatietojen yhden vuoden säilyttämisvelvollisuudesta yrityksille. Tavoitteena on saattaa säännös vastaamaan asetusmuutoksen voimassa olevaa sanamuotoa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kuljettajien työajan seurannasta säädetään työaikalaila (605/1996) ja suoraan EU:n asetuksilla.

Tieliikenteen valvontalaitteesta eli ajopiirturista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3821/85, jäljempänä *ajopiirturiasetus*. Ajopiirturilla valvotaan kuorma- ja linja-autonkuljettajien ajo- ja lepoaikoja. Suomessa ajopiirturi vaaditaan myös luvanvaraisessa liikenteessä olevissa liikennetraktoreissa. Ajopiirturiasetusta on viimeksi muutettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 561/2006 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta, jäljempänä *ajo- ja lepoaika-asetus*. Ajo- ja lepoaika-asetuksella on säädetty kuljettajien ajoajoista. Asetuksessa on lueteltu poikkeukset kuljetuksista, joita ajopiirturin käyttöpakko ei koske.

Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohtaa muutettiin asetuksella 561/2006. Kohdan mukaan yrityksen on säilytettävä piirturilevyjä ja 15 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi tehtyjä tulosteita käytön jälkeen vähintään yksi vuosi aikajärjestyksessä ja luettavassa muodossa ja annettava niistä jäljennös asian-

omaiselle kuljettajalle tämän pyynnöstä. Yrityksen on myös annettava jäljennös kuljettajakortilta kopioiduista tiedoista kyseisille kuljettajille, jotka pyytävät niitä, ja jäljennös paperitulosteena. Piirturilevyt, tulosteet ja kopioidut tiedot on pyynnöstä esitettävä tai luovutettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

Tieliikennelain (267/1981, muutos 401/2005) 6 a luvun 92 f §:ssä ja 92 h §:ssä säädetään ajopiirturiasetuksen mukaisista kuljettajan, yrityksen ja työnantajan velvollisuuksista ajopiirturin levyjen ja ajoaikatietojen säilyttämisessä. Niiden rikkomisesta säädetään tieliikennelain 105 a §:ssä.

Voimassa olevan työaikalain 37 a §:n 1 momentin mukaan työnantajan on annettava palveluksessaan olevalle moottoriajoneuvon kuljettajalle vuorokautisen työajan seuraamista varten henkilökohtainen ajopäiväkirja. Kuljettajan on pidettävä ajopäiväkirjaa siten, että siitä ilmenee työ- ja lepoaikojen sekä taukojen alkaminen ja päättyminen vuorokaudessa. Kutakin jaksoa koskeva merkintä on tehtävä ajopäiväkirjaan heti sen päätyttyä ennen seuraavan jakson alkamista. Ajopäiväkirjan sijasta voidaan käyttää ajopiirturia.

Työaikalain 37 a §:n 2 momentin mukaan moottoriajoneuvon kuljettaja on velvollinen tekemään ajopäiväkirjaan sen edellyttämät merkinnät ja pitämään ajon aikana mukanaan

kuluvan viikon ja edellisen viikon viimeisen ajopäivän ajopäiväkirjan.

Kun työaikalain 37 a §:n 1 momentissa säädetään ajopäiväkirjojen merkintävelvollisuudesta, säädettäisiin työaikalain 37 a §:n 2 momentissa ainoastaan ajopäiväkirjojen säilyttämisvelvollisuudesta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että moottoriajoneuvon kuljettajan olisi pidettävä ajon aikana mukanaan kuluvan viikon ja edellisen viikon viimeisen ajopäivän ajopäiväkirja.

Voimassa olevassa työaikalaisissa ei ole säädetty työnantajan velvollisuudesta säilyttää työntekijän ajopäiväkirjoja. Työsuojeluviranomainen on kiinnittänyt tähän huomiota.

Työaikalaisissa säädetään työaikakirjanpidon sekä työvuoroluetteloiden työntekijöitä koskevien merkintöjen säilyttämisvelvollisuudesta ja siitä, että työsuojeluviranomaiselle on pyydettyäessä toimitettava jäljennös työaikakirjanpidosta ja työvuoroluettelosta. Työnantajan on säilytettävä työaikakirjanpito sekä tieto työvuoroluetteloiden työntekijöitä koskevista merkinnöistä vähintään työaikalaisissa säädetyn kanneajan päättymiseen asti eli kaksi vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin oikeus saatavaan syntyi.

Työaikalain 37 §:n 1 momentin mukaan työnantajan on kirjattava tehdyt työtunnit ja niistä suoritettavat korvaukset työntekijöittäin. Kirjanpitoon on merkittävä joko säännöllisen työajan työtunnit, lisä-, yli-, hätä- ja sunnuntaityötunnit sekä niistä suoritettavat korvaukset tai kaikki tehdyt työtunnit samoin kuin erikseen yli-, hätä- ja sunnuntaityötunnit sekä niistä suoritettavat korotusosat. Jos työntekijän kanssa on tehty 39 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettu sopimus, on luetteloon merkittävä arvioitu lisä-, yli- ja sunnuntaityön määrä kuukaudessa Pystyäkseen tekemään tämän työnantaja tarvitsee tarkan selvityksen palveluksessaan olevan autonkuljettajan työpäivästä. Työaikakirjanpitoon merkinnät voidaan viedä ajopiirturimerkintöjen tai ajopäiväkirjamerkintöjen perusteella. Ajopäiväkirjaan on aina merkittävä tehdyn jakson työtunnit ja lepoajat välittömästi työjakson päätyttyä ja ennen seuraavan jakson alkamista.

Koska lainsäädännön vaatimukset täyttävän työaikakirjanpidon ei edellytetä sisältävän kaikkia ajopäiväkirjan tietoja, ajopäiväkirjan säilyttäminen on työsuojelutarkastuksen kan-

nalta tarpeellista siltä osin kuin sen sisältämät tiedot eivät siirry työaikakirjanpitoon. Tällaisia ovat muun muassa työaikalain 28 §:n 3 momentin tauot ja tehdyt työtunnit kellon aikoineen.

Ajopäiväkirjojen säilyttäminen on tarpeellista myös silloin kun ajetaan sekä EU-asetuksen mukaista että asetuksen ulkopuolelle jäävää ajoa, jossa ajopiirturia ei käytetä.

Vastaavalla tavalla kuin ajopiirturiasetuksessa on säädetty ajopiirturilevyjen ja ajoaikatietojen säilytysvelvollisuudesta, säädettäisiin työaikalain 37 a §:n 2 momentissa työnantajan velvollisuudesta säilyttää ajopäiväkirjoja yhden vuoden ajan.

Työsuojeluviranomainen valvoo työaikalain noudattamista. Lisäksi kuljettajien ajo- ja lepoaikaa koskevien säännösten noudattamista valvotaan sekä tiellä että yritysten tiloissa suoritettavissa tarkastuksissa. Poliisi valvoo kuljettajia tien päällä ja työsuojeluviranomainen hoitaa yrityksissä tehtävän valvonnan.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia. Ajopäiväkirjojen säilyttämisvelvollisuudesta ei aiheudu ylimääräistä hallinnollista taakkaa eikä kustannuksia työntekijöille. Yksinkertaisin ajopäiväkirjamalli on kokoa A5 oleva vihko (kaksi kappaletta/kuljettaja/vuosi).

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Esityksestä on kuultu autoalan työmarkkinajärjestöjä. Järjestöillä ei ole ollut huomauttamista esityksen sisältöön.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perustella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****työaikalain 37 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 1996 annetun työaikalain (605/1996) 37 a §:n 2 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 112/2002, seuraavasti:

37 a §

*Moottoriajoneuvon kuljettajan henkilökoh-
tainen ajopäiväkirja*

edellisen viikon viimeisen ajopäivän ajopäi-
väkirja. Työnantajan on säilytettävä ajopäi-
väkirjoja yhden vuoden ajan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
201 .

Moottoriajoneuvon kuljettajan on pidettävä
ajon aikana mukanaan kuluvan viikon ja _____

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 2010

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Työministeri *Anni Sinnemäki*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

työaikalain 37 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 1996 annetun työaikalain (605/1996) 37 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 112/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 a §

37 a §

Moottoriajoneuvon kuljettajan henkilökohtainen ajopäiväkirja

Moottoriajoneuvon kuljettajan henkilökohtainen ajopäiväkirja

Moottoriajoneuvon kuljettaja on velvollinen tekemään ajopäiväkirjaan sen edellyttämät merkinnät ja pitämään ajon aikana mukanaan kuluvan viikon ja edellisen viikon viimeisen ajopäivän ajopäiväkirjan.

Moottoriajoneuvon kuljettajan on pidettävä ajon aikana mukanaan kuluvan viikon ja edellisen viikon viimeisen ajopäivän ajopäiväkirja. Työnantajan on säilytettävä ajopäiväkirjoja yhden vuoden ajan.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
201 .*
